

Brexit

a související otázky

prosinec 2018

1. Rozmanitost v EU

- **Integrace musí odpovídat zájmům všech členských států**
- Stanoviska jednotlivých členů ohledně **dílčích otázek integrace** se mohou lišit z důvodu jejich specifických zájmů.
- **Obecný důvod Brexitu:** *pocit, že účast v integračním systému přináší Británii **více nevýhod než výhod***
- Postupné rozšiřování Unie (dnes 28 členů) a prohlubování integrace po věcné stránce: EU je stále více heterogenní

Různost názorů v EU – **Jednotná v rozmanitosti** - kritika

- motto EU: Jednotná v rozmanitosti --- *In varietate concordia* or *In varietate unitas*
- **Ale není rozmanitost ve smyslu plurality (více řešení) – je jen jedna varianta řešení (jsou jen varianty tohoto jednoho řešení)**
- EU netoleruje žádné zpochybnění **jejího způsobu** fungování a odmítá odlišné politické projekty nebo alternativní řešení (např. migrační krize)
- Neexistuje pluralismus, pokud jde o všeobecnou koncepci integrace, ani dílčí koncepce
 - jednotná měna: státy, které si nepřejí Euro, nejsou „normální“, jsou opožděné a nakonec ho stejně budou muset přijmout
 - řešení migračního problému jinak než pomocí kvót je nepřijatelný a znamená „nedostatek solidarity“
- Členské státy dlouho volaly po liberalizaci unijní úpravy DPH. Ta přichází ne proto, že je již dlouho potřebná, ale proto, že Komise se k tomu rozhodla.

Různost názorů v EU – **Jednotná v rozmanitosti** – kritika - 2

- Není žádná **diskuse o budoucím vývoji evropské integrace**. Kdo souhlasí s evropskou federací?
- Členskými státy to nevadí? Často rozhodují politicky, nikoli věcně. Přenášejí na EU stále další a další pravomoci.
- Důsledek: nezájem nebo odpor obyvatelstva proti EU, podpora vystoupení
- Referenda o revizích Smluv: je to jen dodatečné schválení (potvrzení), ne skutečné rozhodnutí.
- Je-li referendum odmítavé, příště nebude uspořádáno.
- **Po staletí národy bojovaly za svou samostatnost, dnes ji bez rozpaků ztrácejí.**

Diferenciace členské základny EU – specifika GB

- Vstup do EHS až v r. 1973, již v r. 1975 náběh na referendum o vystoupení

- množství výjimek:

- Schengen: GB, IE, (DK)
- Maastricht: měnová unie, justice a vnitro (GB, DK), sociální politika (GB)
- Amsterdam: justiční prostor (GB, IE, DK)
- Listina základních práv: GB, PL
- měnová unie (zcela odmítly GB a DK)
- rozpočtová smlouva („fiskální kompakt“) (odmítly GB a CZ)

Vystoupení z EU

- * **nově článek 50 Smlouvy o EU - jednostranný projev vůle**
- * přetrvávající suverenita členského státu
- * forma realizace: **mezinárodní smlouva = dohoda o vypořádání**
- * dvojí význam nové úpravy:
 - a) politický - deklaruje právo na vystoupení - členství není *věčný a neměnný závazek*
 - b) právní - stanoví *právní modality vystoupení z EU*
- * **eliminace následků: vstup do Evropského sdružení volného obchodu - Evropský hospodářský prostor (??)**
 - Grónsko (1985)
 - Velká Británie (2019) **neexistuje institut vyloučení z EU**

Článek 50 Smlouvy o EU

- 1. Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy **může rozhodnout z Unie vystoupit.**
- 2. Členský stát, který se rozhodne vystoupit, **oznámí svůj záměr** Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem **dohodu o podmínkách jeho vystoupení,** s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií. ...Tuto dohodu uzavře Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.
- 3. Smlouvy (SEU, SFEU) přestávají být pro dotyčný stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost, nebo, nedojde-li k tomu, **dva roky po oznámení** podle odstavce 2, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotyčným členským státem o **prodloužení této lhůty.**
- 4. Člen Evropské rady nebo Rady, který zastupuje vystupující členský stát, se nepodílí na jednáních ani rozhodnutích Evropské rady nebo Rady, která se jej týkají. ...

Nový vstup do EU

- 5. Pokud stát, který vystoupil, požádá o nové přistoupení, podléhá tato žádost postupu podle čl. 49 (tj. standardní postup přijímání nových členů).
- Rozsudek SDEU 621/18: *Rozhodnutí o vystoupení lze vzít zpět do doby než vstoupí v platnost dohoda o podmínkách vystoupení, resp. do 2 let od oznámení vystoupení.*

Možná řešení po vystoupení

- členství v EHP („norská varianta“)
 - dvoustranné dohody („švýcarská varianta“)
 - úplně zvláštní režim
 - „tvrdý“ Brexit (žádné vztahy)
-
- SPECIFICKÝ A PRAKTICKY NEŘEŠITELNÝ PROBLÉM: HRANICE MEZI SEVERNÍM IRSKEM (mimo EU) A IRSKOU REPUBLIKOU (členem EU)

Evropský hospodářský prostor - 1

- Dohoda o EHP 1994
 - **struktura, působnost – EHP = EU + ESVO - CH**
 - **legislativa EU**
- Zahrnuje: plná práva a povinnosti vnitřního trhu EU (s výjimkami) - čtyři svobody vnitřního trhu a některé související politiky (hospodářská soutěž, doprava, energetika a hospodářská a měnová spolupráce) + horizontální politiky, které jsou úzce propojeny se čtyřmi svobodami: sociální; politiky na ochranu spotřebitele, v oblasti životního prostředí, statistik a práva obchodních společností
- **Výjimky – vynětí:**
 - společná zemědělská politika a společná rybolovná politika
 - celní unie (zbyla jen zóna volného obchodu);
 - společná obchodní politika;
 - daňová harmonizace,
 - společná zahraniční a bezpečnostní politika;
 - spravedlnost a vnitřní věci (nicméně všechny země ESVO jsou součástí schengenského prostoru);
 - hospodářská a měnová unie

Evropský hospodářský prostor - 2

- 1. Začlenění právních předpisů EU do práva EHP
- Nové předpisy v oblasti vnitřního trhu přezkoumává **Smíšený výbor** EHP složený ze zástupců EU a výše uvedených tří států ESVO/EHP - **rozhoduje, které právní předpisy by měly být začleněny do EHP.**
- Začlenění právních předpisů formálně probíhá tak, že dané akty jsou zařazeny na **seznam protokolů a příloh k Dohodě o EHP** (již několik tisíc aktů EU).
- 2. Provedení ve vnitrostátním právu
- Jakmile je některý právní akt EU začleněn do Dohody o EHP, musí být proveden ve vnitrostátním právu zemí ESVO/EHP (požadují-li to příslušné vnitrostátní předpisy).
- Forma: rozhodnutím vlády nebo může být vyžadován souhlas parlamentu

Vztahy EU – Švýcarsko jen dvoustranné dohody

- První balíček („**dvoustranné dohody I**“, přijaté v roce 2002): oblasti letecké **dopravy**, veřejných zakázek, výzkumu, zemědělství, technických překážek obchodu (které mají být odstraněny pomocí zásady **vzájemného uznávání**), pozemní dopravy, **svobody usazování a volného pohybu osob**. Tento poslední bod je v současné době předmětem sporu, protože v únoru 2014 se ve Švýcarsku konalo referendum o ročních kvótách pro zahraniční pracovníky a o dalších předpisech upravujících imigraci. Schválení referenda těsnou většinou ohrožuje dvoustranné dohody a může vést k ukončení celého balíčku, nebude-li nalezeno diplomatické nebo institucionální řešení.
- Druhý balíček („**dvoustranné dohody II**“, přijaté v roce 2005): dohody ze Schengenu a Dublinu, zdanění příjmů z úspor v podobě úroků, boj proti podvodům, **zpracované zemědělské produkty**, statistiky, důchody, **životní prostředí**, audiovizuální program MEDIA, vzdělávání.

Velká Británie a Severní Irsko a Irská republika



HRANICE MEZI SEVERNÍM IRSKEM (mimo EU) A IRSKOU REPUBLIKOU (členem EU)



Dohoda o vystoupení

- Přechodný nástroj – jen do uzavření budoucích dohod o uspořádání vztahů
- Přechodné období: do konce 2020
 - v UK bude platit právo EU (vč. celní unie), pro ochranu zahraničních pracovníků a pro finanční vypořádání i potom
 - lze prodloužit vzájemnou dohodou
 - závazné nadále obchodní dohody EU s nečleny EU, v mezidobí může UK jednat o vlastních (nových) dohodách s nečleny EU
- Pohyb osob (zaměstnávání): UK zajišťuje i po uplynutí přechodného období

Řešení irské hranice

- EU – UK **jednotné celní území** (obchod bez cel) (i po skončení přechodného období – do přijetí další dohody) – týká se i zboží dovezeného do Severního Irsku odjinud
- žádná celní hranice mezi Severním Irskem a zbytkem UK
- pokračuje zóna společného **volného cestování osob** a společný trh s elektřinou
- bránění jakýmkoli překážkám mezi oběma částmi irského ostrova (Velikonoční dohoda 1998)
- UK ponechá určité unijní předpisy o zboží pro Severní Irsko (sanitární kontroly, parametry zboží apod.)
- po r. 2020 se předpokládá nová dohoda

Pokračování:

- Parlament UK Dohodu schválí, ta vstoupí v platnost, začne běžet přechodné období
- Parlament UK Dohodu zamítne, nastane „tvrdý“ Brexit bez přechodného období, se zavedením cel od 1.4.2019 a s „tvrdou“ irskou hranicí
- ???